

Tisková zpráva

Morálka politiků očima veřejnosti – léto 2024

- ⊙ Více než polovina (56 %) dotázaných si myslí, že morálka politiků by měla být posuzována přísněji než u ostatních, dvě pětiny (40 %) věří, že by měla být posuzována stejně, a pouze 2 % soudí, že mírněji.
- ⊙ Nadpoloviční většina (52 %) českých občanů si myslí, že při posuzování morálky politiků je třeba vzít v úvahu jen oblast politiky, necelá polovina (46 %) uvádí, že je třeba vzít v úvahu i jejich soukromý život.
- ⊙ Pouze v letech 2023 a 2024 jsme zaznamenali převahu mínění, že hodnocení morálky politiků má zahrnovat jen výkon jeho funkce.
- ⊙ Přibližně devět lidí z deseti oslovených souhlasilo s tím, že v problémech, sporech a aférách je někdy těžké se vyznat (91 % souhlas, 7 % nesouhlas), že spousta závažných problémů se zatajuje (90 % souhlas, 6 % nesouhlas) a že je o nich třeba informovat, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti (88 % souhlas, 7 % nesouhlas).
- ⊙ Nejnižší podíl souhlasících pak získal výrok, že v těchto sporech a aférách jde především o vyřešení věcných sporů, kde byly podíly souhlasících a nesouhlasících prakticky vyrovnané (souhlas 42 %, nesouhlasí 43 %).
- ⊙ Podle českých občanů mají z vybraných faktorů na rozhodování politiků největší vliv úplatky a korupce a zájmové skupiny a lobby.

Zpracovala:
Naděžda Čadová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Tel.: 210 310 588; E-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz

Ve výzkumu CVVM realizovaném od poloviny června do konce srpna 2024 jsme se mimo jiné zaměřili na hodnocení morálky politiků českou veřejností. Konkrétně jsme zjišťovali názory občanů na to, jak přísně by měla být posuzována morálka politiků¹ a podle jakých kritérií by mělo být hodnoceno jejich jednání².

Podrobněji byly rovněž zjišťovány postoje českých občanů ke sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě. V tomto případě byl respondentům předložen seznam výroků, s nimiž dotázaní vyjadřovali souhlas, respektive nesouhlas³. A dále nás zajímalo také to, co podle mínění české veřejnosti ovlivňuje rozhodování politiků.

Více než polovina (56 %) českých občanů si myslí, že morálka politiků má být posuzována přísněji než u ostatních, protože v politice mají být jen ti nejlepší. Dvě pětiny (40 %) pak soudí, že pro politiky platí stejná morálka jako pro všechny ostatní. Pouze 2 % oslovených odpověděla, že politici se často dostávají do obtížných situací a lidé by jim měli leccos odpustit. Zbývá 2 % dotázaných neměla na položenou otázku jasný názor a zvolila možnost „nevím“.

Názorný přehled výsledků v časovém srovnání přináší graf 1.

Názor na hodnocení morálky politiků zařazujeme do našich výzkumů již od roku 2002. V minulých letech docházelo v této věci jen k drobným výkyvům a situace byla mezi lety 2002 a 2015 v podstatě stabilní, když v české společnosti převládal názor, že morálka politiků má být hodnocena přísněji, který zastávaly asi tři pětiny veřejnosti.

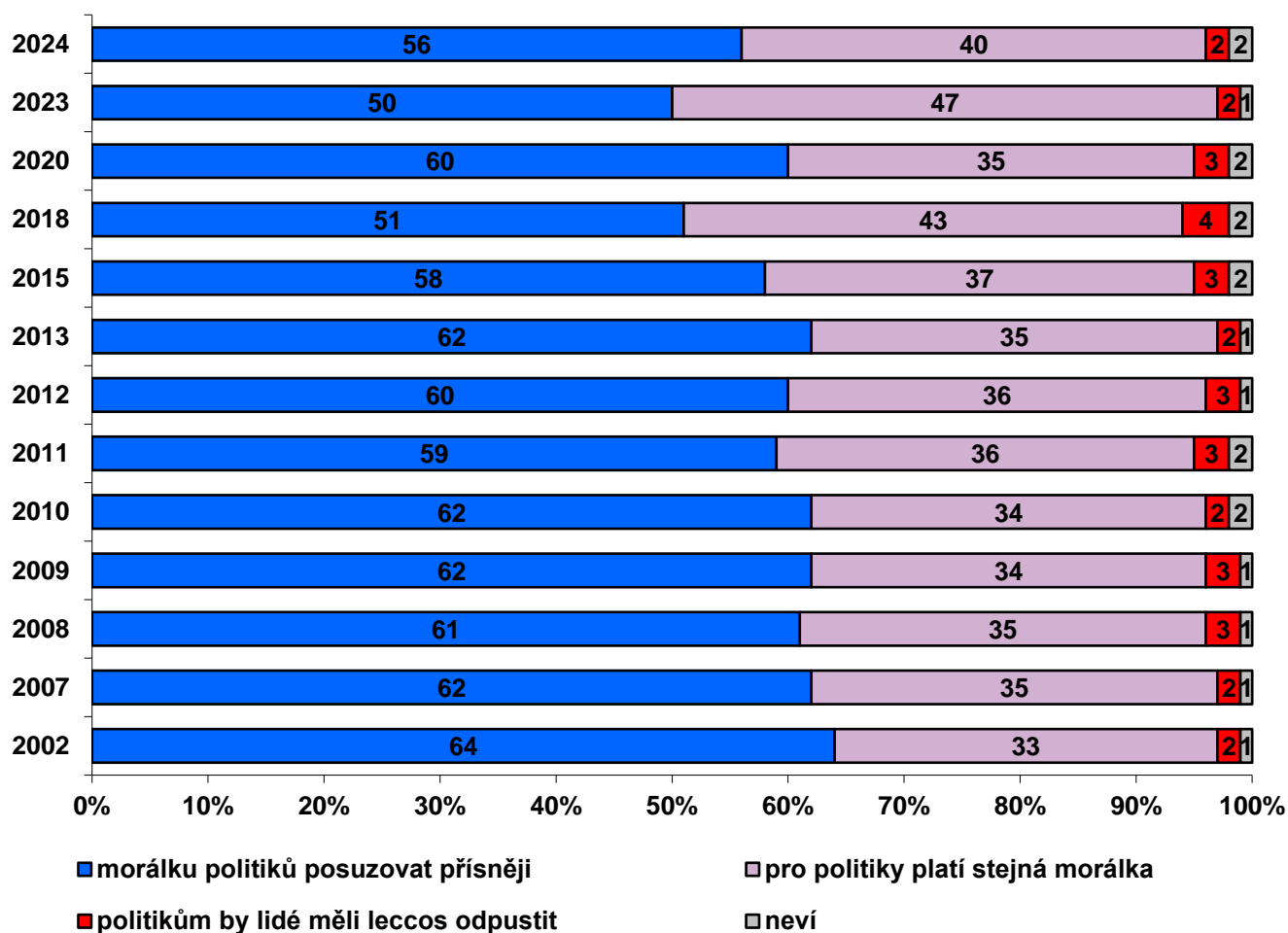
¹ Znění otázky: „Přečtu Vám rozhovor tří lidí o tom, jaká by měla být morálka našich politiků. Který z těchto názorů je Vám nejbližší? První říká: Morálka politiků má být posuzována přísněji než u ostatních, protože v politice mají být jen ti nejlepší. Druhý říká: Pro politiky platí stejná morálka jako pro všechny ostatní. Třetí říká: Politici se často dostávají do obtížných situací a lidé by jim měli leccos odpustit.“

² Znění otázky: „Domníváte se, že politici by měli být hodnoceni pouze podle toho, jak jednají ve své profesi, nebo i podle jejich soukromého života?“

³ Znění otázky: „V našem politickém a veřejném životě se objevují různé spory, problémy a aféry. Souhlasíte, nebo nesouhlasíte s tím, že a) patří k životu, vyskytují se i v jiných demokraciích, b) že nám tyto spory a aféry dělají ostudu před světem, c) že je třeba aby se o nich informovalo, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti, d) že při nich jde hlavně o vyřizování osobních účtů, e) že je často těžké se v nich vyznat, f) že jde hlavně o vyřešení věcných problémů, g) že spousta vážných problémů a afér se zatajuje, h) že problémy nafukují novináři, i) že nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém?“

Výzkum z roku 2018 přinesl poprvé za celé sledované období výrazný (statisticky významný) názorový posun, když poklesl (o 7 procentních bodů) podíl těch, podle kterých by měla být morálka politiků posuzována přísněji. Výzkum z roku 2020 ale znamenal návrat k názorovému rozložení z let 2007 až 2015, ovšem následující výzkum z roku 2023 přinesl znovu propad na úroveň roku 2018. Aktuální výzkum je někde na pomezí těchto hodnot, když oproti loňskému roku se zvýšil podíl těch, kteří by morálku politiků hodnotili přísněji, o 6 procentních bodů na hodnotu 56 %, což je ale méně, než kolik stejný názor obvykle zastávalo do roku 2015, i když výsledky z let 2011 a 2015 jsou s aktuálním výzkumem statisticky srovnatelné. Podíl respondentů přesvědčených o tom, že morálka politiků má být hodnocena stejně jako u ostatních, naopak za poslední rok o 7 procentních bodů poklesl.

Graf 1: Jak by měla být posuzována morálka politiků?

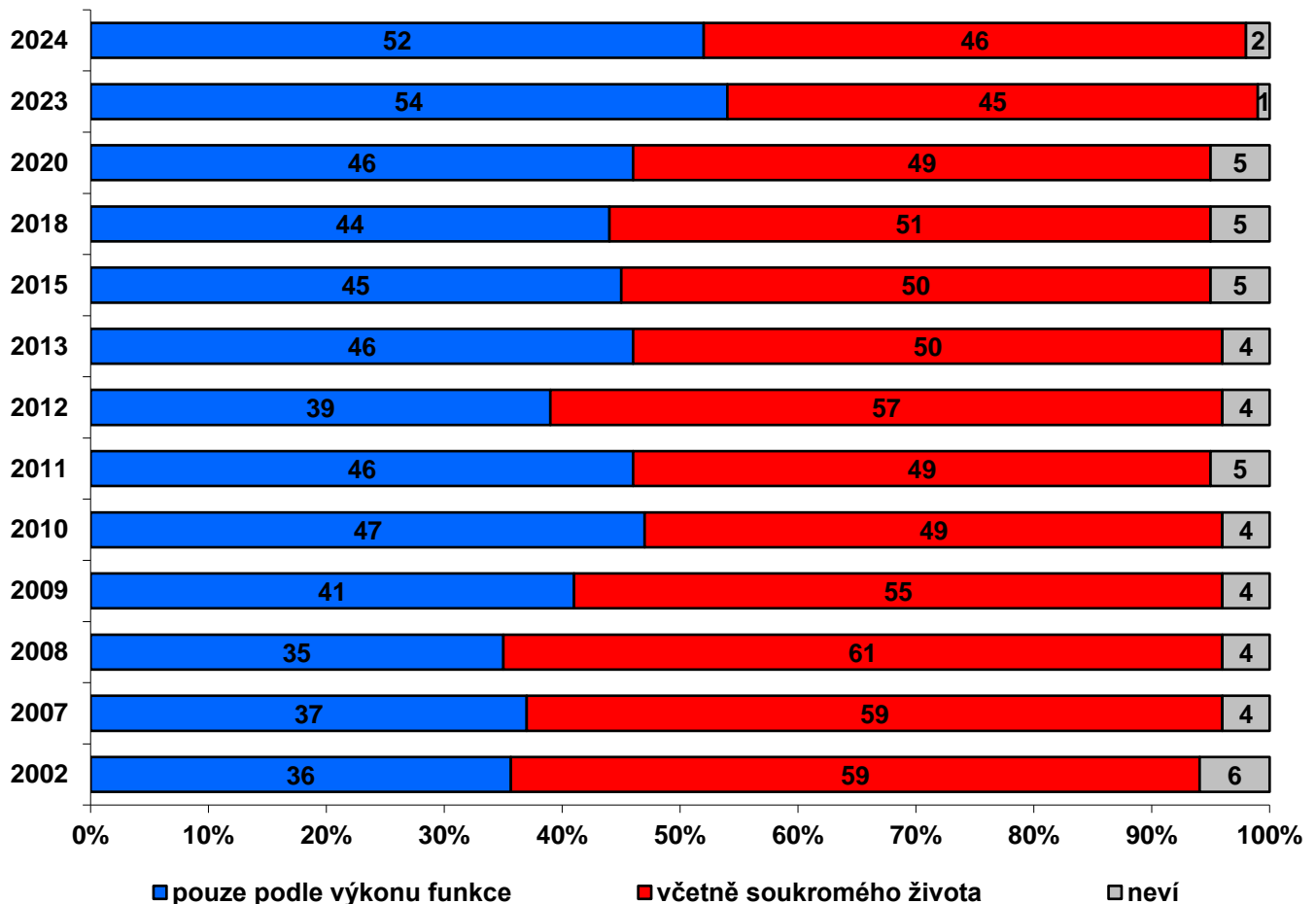
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Názor na posuzování morálky politiků se nijak neliší podle pohlaví, věku ani vzdělání či životní úrovně. Mírné odlišnosti lze najít podle politické orientace, když pro přísnější posuzování morálky politiků se častěji vyjadřují lidé, kteří se na škále politické orientace řadí k levici.

Četnosti odpovědí na otázku, zda by mělo být jednání politiků hodnoceno pouze podle výkonu veřejné funkce, nebo zda by mělo zahrnovat i soukromý život, přináší graf 2 (také v časovém porovnání). Více než polovina dotázaných (52 %) se přiklonila k názoru, že posuzování morálky politiků má vycházet pouze z jejich jednání v politice. Opačný názor, tedy že posuzování morálky politiků má zahrnovat i jejich soukromý život, vyslovilo 46 % respondentů.

V porovnání se všemi výzkumy realizovanými v období let 2003 až 2020 došlo v loňském roce k významnému obratu, neboť poprvé za celou dobu sledování převážil u české veřejnosti názor, že hodnocení morálky politika má zahrnovat jen výkon jeho funkce. Ve všech předchozích letech převažoval názor opačný, tedy že hodnocení má zahrnovat i soukromý život, případně byly tábory zastánců těchto názorů statisticky srovnatelné (v letech 2010, 2011 a 2020). Aktuální výzkum pak tento loňský obrat potvrdil a je s ním statisticky srovnatelný.

Graf 2: Podle jakých kritérií by mělo být posuzováno jednání politiků?

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Významnější vliv pohlaví, věku, vzdělání ani politické orientace na tuto otázku nebyl zjištěn. Se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně domácnosti roste přesvědčení, že politici mají být hodnoceni pouze podle jednání ve své profesi. Existuje také vztah mezi oběma otázkami na hodnocení morálky politiků, když ti, kteří si myslí, že by měla být posuzována přísněji než u ostatních lidí, rovněž častěji vyjádřili názor, že by měl při hodnocení morálky hrát roli také soukromý život politika.

Všechny respondenty jsme dále požádali, aby vyjádřili svůj souhlas nebo nesouhlas s výroky, které se týkaly různých sporů, afér a problémů, které se objevují ve veřejném životě. Jak ukazuje tabulka 1, přibližně devět lidí z deseti oslovených souhlasilo s tím, že v problémech, sporech a aférách je někdy těžké se vyznat (91 % souhlas, 7 % nesouhlas), že spousta závažných problémů se zatajuje (90 % souhlas, 6 % nesouhlas) a že je o nich třeba informovat, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti (88 % souhlas, 7 % nesouhlas). O málo více než tři čtvrtiny obyvatel naší země starší 15 let se pak domnívají, že i když nám tyto spory a aféry dělají ostudu před světem (79 % souhlas: 16 % nesouhlas), tak patří k životu a vyskytují se i v jiných demokraciích (78 % souhlas, 15 % nesouhlas).

Současně se ale srovnatelný podíl lidí domnívá, že tyto problémy nafukují novináři (77 % souhlas, 17 % nesouhlas). O názorech občanů na politickou kulturu v naší zemi vypovídá jistě i to, že necelé tři čtvrtina české veřejnosti si myslí, že ve sporech a aférách, které se ve veřejném životě objevují, jde hlavně o vyřizování osobních účtů (souhlas 72 %, nesouhlas 19 %). Více než dvě třetiny české veřejnosti se obávají, že tyto spory a aféry nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém (souhlas 68 %, nesouhlas 25 %). Nejnižší podíl souhlasících pak získal výrok, že v těchto sporech a aférách jde především o vyřešení věcných sporů, kde byly podíly souhlasících a nesouhlasících prakticky vyrovnané a postoj k této otázce tak rozdělil českou veřejnost na dvě prakticky stejně velké části mírně převyšující úroveň dvou pětin (souhlas 42 %, nesouhlasí 43 %).

Tabulka 1: Postoje českých občanů ke sporům, problémům a aférám, které se objevují v našem politickém a veřejném životě (v %)

	Rozhodně souhlasí	Spíše souhlasí	Spíše nesouhlasí	Rozhodně nesouhlasí	+/-
je často těžké se v nich vyznat	42	49	6	1	91/7
spousta vážných problémů a afér se zatajuje	44	46	5	1	90/6
je třeba, aby se o nich informovalo, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti	51	37	6	1	88/7
tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem	40	39	13	3	79/16
patří k životu, vyskytují se i v jiných demokraciích	28	50	13	2	78/15
problémy nafukují novináři	36	41	16	1	77/17
jde při nich hlavně o vyřizování osobních účtů	25	47	17	2	72/19
nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém	23	45	22	3	68/25
jde hlavně o vyřešení věcných problémů	12	30	36	7	42/43

Poznámka: Dopočet do 100 % v řádcích tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 10.6. – 27.8. 2024, 922 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z časového srovnání, které nabízí grafy 3a až 3i, je zřejmé, že zatímco postoje veřejnosti k některým výroky jsou velmi stabilní a prakticky se nemění, jinde dochází k velkým změnám veřejného mínění. Poměrně stabilní je pohled na to, že o aférách, sporech a problémech je třeba informovat, neboť politici potřebují kontrolu veřejnosti, kde souhlas osciluje kolem devíti desetin dotázaných. Názor, že problémy a aféry patří k životu a vyskytují se i v jiných demokraciích, vyjadřovaly v letech 2005 až 2013 asi tři čtvrtiny českých občanů (v letech 2009 a 2011 o málo více), od roku 2015 se pak souhlas pohybuje na úrovni čtyř pětin veřejnosti. Také souhlas s výroky, že problémy a aféry nám dělají ostudu před světem, je dlouhodobě relativně stabilní a pohybuje se kolem čtyř pětin veřejnosti, s mírným poklesem v letech 2018 a 2020. U všech tří obou výroky se aktuální situace oproti loňskému výzkumu statisticky významně nezměnila.

Podobný vývoj jsme pak zaznamenali v případě výroky, že ve sporech, problémech a aférách je těžké se vyznat a že se jich řada zatajuje. Zde bylo rozložení postojů veřejnosti mezi lety 2002 až 2020 v podstatě stabilní, v posledních letech ale souhlas s nimi roste. Konkrétně souhlas s tím, že je v těchto problémech těžké se vyznat, vzrostl mezi roky 2020 a 2024 o 11 procentních bodů, souhlas s výroky o zatajování těchto problémů vzrostl za stejné období o 9 procentních bodů.

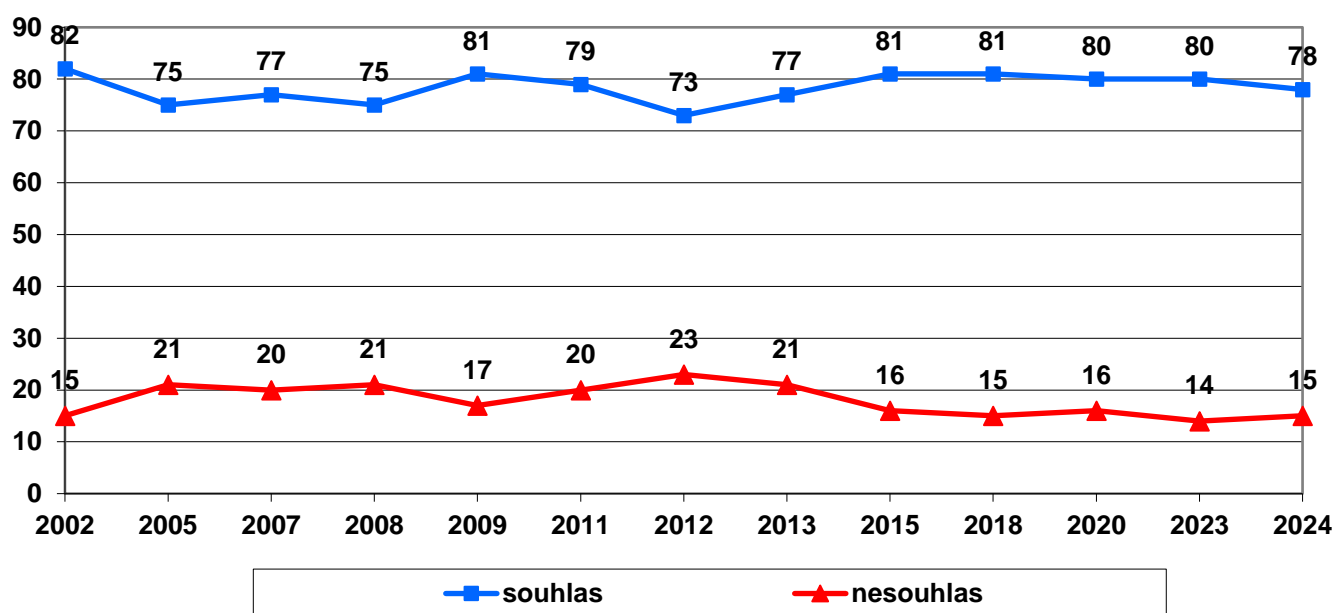
Mínění o tom, že ve sporech a aférách jde především o vyřizování osobních účtů, bylo v letech 2008 až 2013 poměrně stabilní a pohybovalo se kolem sedmi desetin souhlasících. V letech 2009 a 2015 došlo k propadům podílu souhlasících až na historické minimum 62 %, ale od té doby soustavně mírně roste a v posledních 2 letech se vrátil na úroveň sedmi desetin souhlasících.

Výraznějšími turbulencemi pak prošlo rozložení názorů ve vztahu k tvrzení, že problémy nafukují novináři. Souhlas s tímto výroky se v letech 2002 až 2011 pohyboval mírně pod hranicí tří pětín a následně v roce 2012 poklesl na vůbec nejnižší hodnotu těsně pod úroveň poloviny souhlasících (49 %). Od roku 2015 pak dochází k nárůstu podílu souhlasících až na nejvyšší hodnotu (77 %) zaznamenanou v aktuálním výzkumu.

Postoje k tomu, zda jde v těchto sporech a aférách především o řešení věcných problémů, se poměrně výrazně proměňovaly. V období let 2002 až 2015 v případě tohoto výroky vždy převažoval nesouhlas nad souhlasem, přičemž svého minima souhlas dosáhl v roce 2007 (29 %), kdy jej vyjadřovalo o 13 procentních bodů méně lidí než nyní. Situace se obrátila v roce 2018, kdy souhlas poprvé převážil nad nesouhlasem, a tento obrat potvrdily i výzkumy z let 2020 a 2023. V aktuálním výzkumu podíl souhlasících významně pokles (o 11 procentních bodů) a podíly souhlasících a nesouhlasících jsou vyrovnané.

Souhlas s výrokem, že spory a aféry nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém, se dlouhodobě pohybuje kolem úrovně sedmi desetin souhlasících, do roku 2015 se ve většině výzkumů pohyboval mírně nad touto hranicí, od roku 2015 se drží soustavně mírně pod ní.

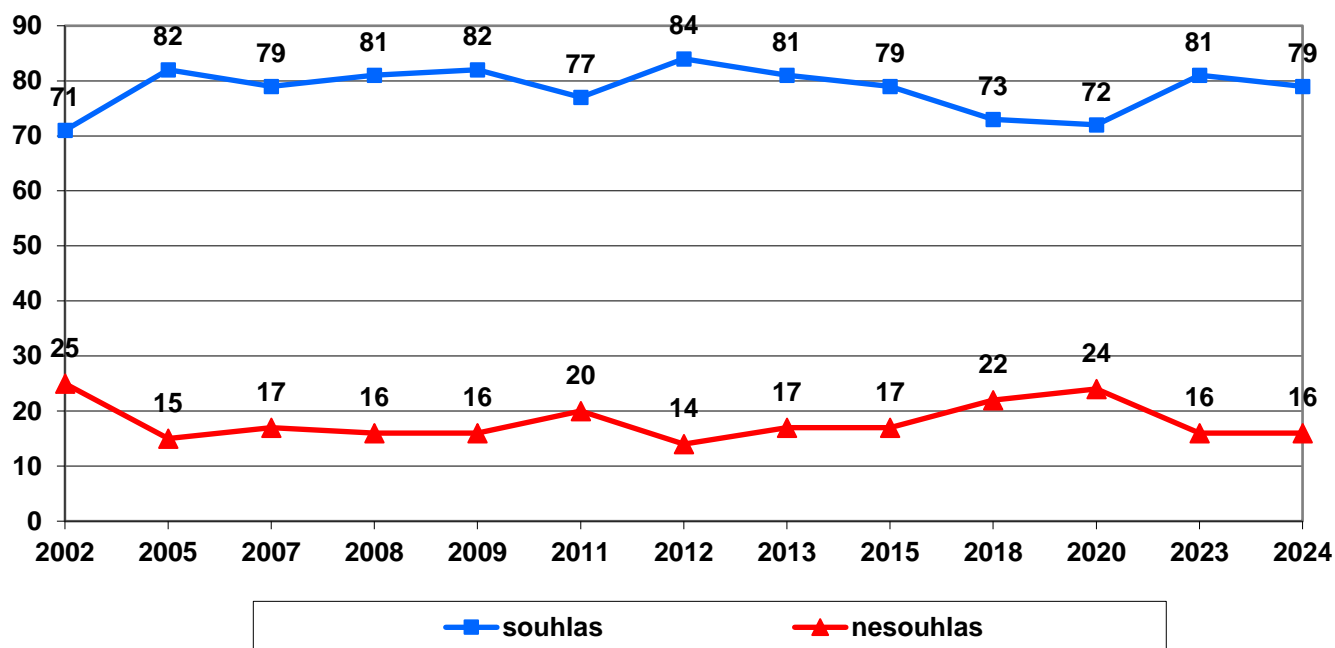
Graf 3a: Spory, problémy a aféry patří k životu, vyskytují se i v jiných demokraciích (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

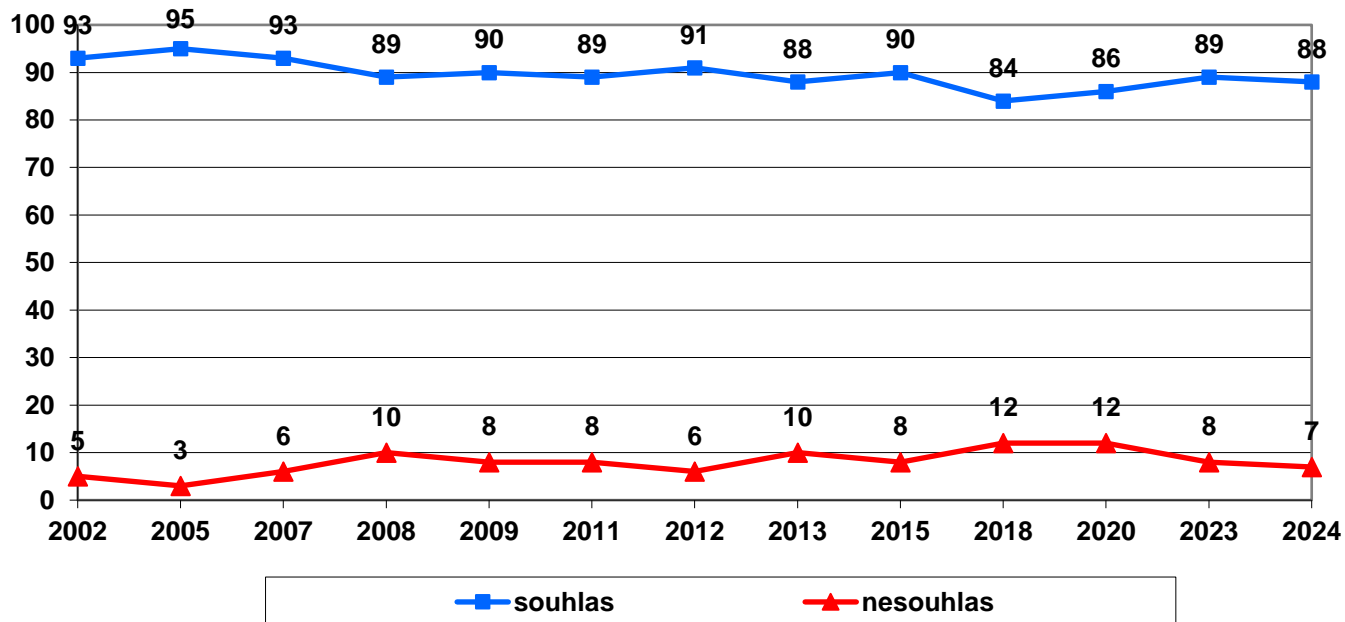
Graf 3b: Tyto spory a aféry nám dělají ostudu před světem (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

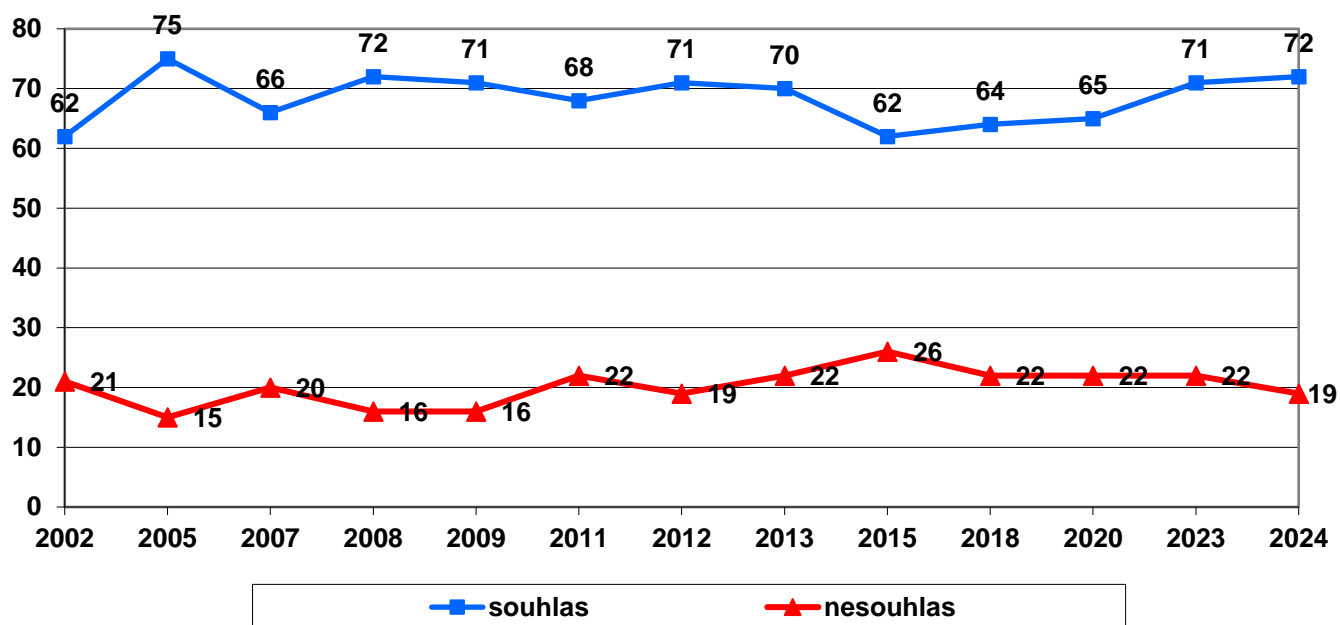
Graf 3c: Je třeba, aby se o nich informovalo, protože politici potřebují kontrolu veřejnosti (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

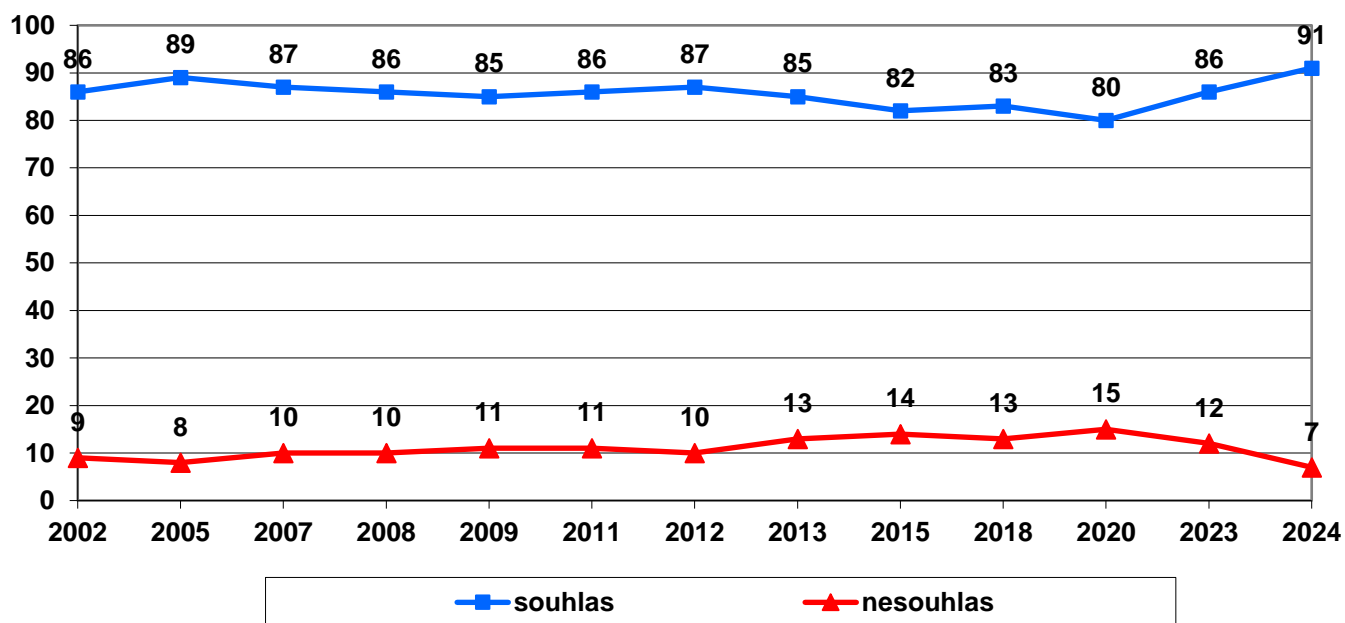
Graf 3d: Jde při nich hlavně o vyřizování osobních účtů (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

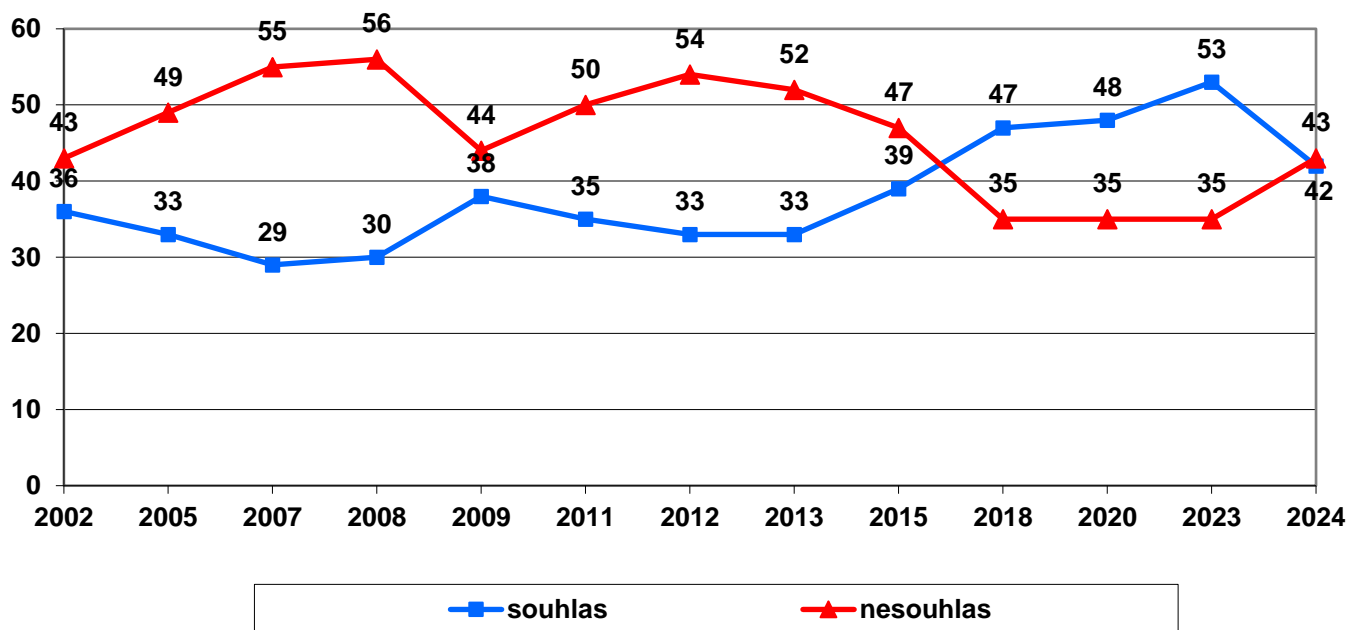
Graf 3e: Je často těžké se v nich vyznat (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

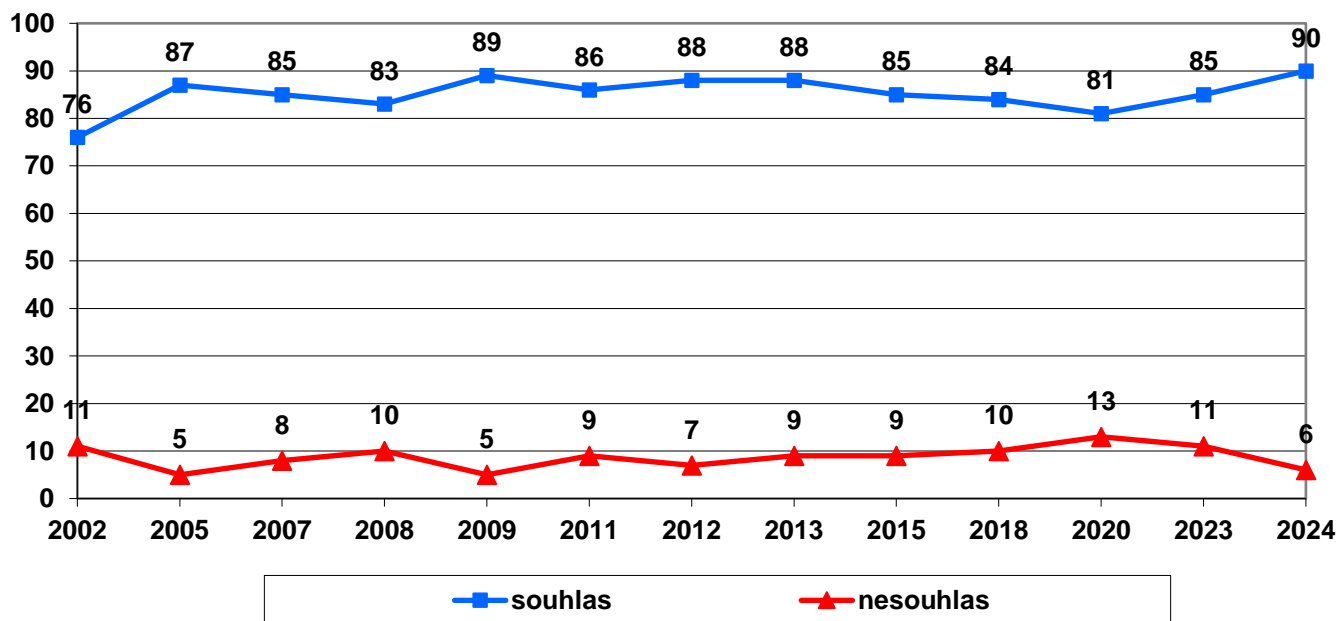
Graf 3f: Jde hlavně o vyřešení věcných problémů (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

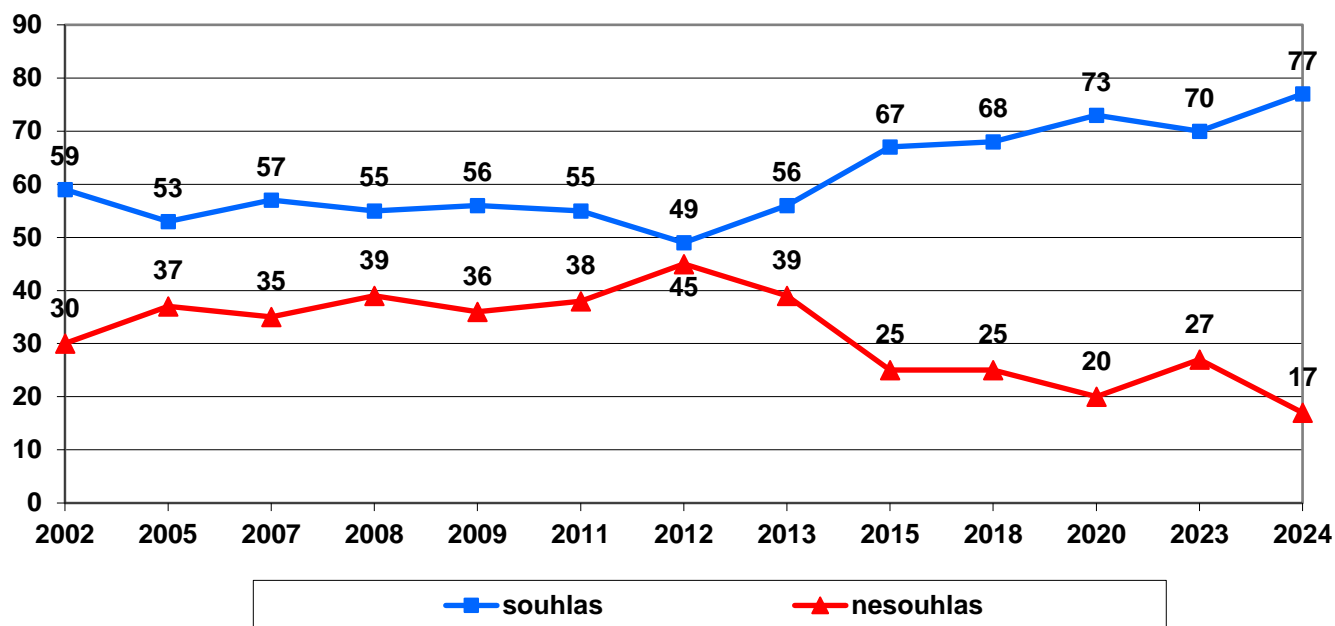
Graf 3g: Spousta vážných problémů a afér se zatajuje (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

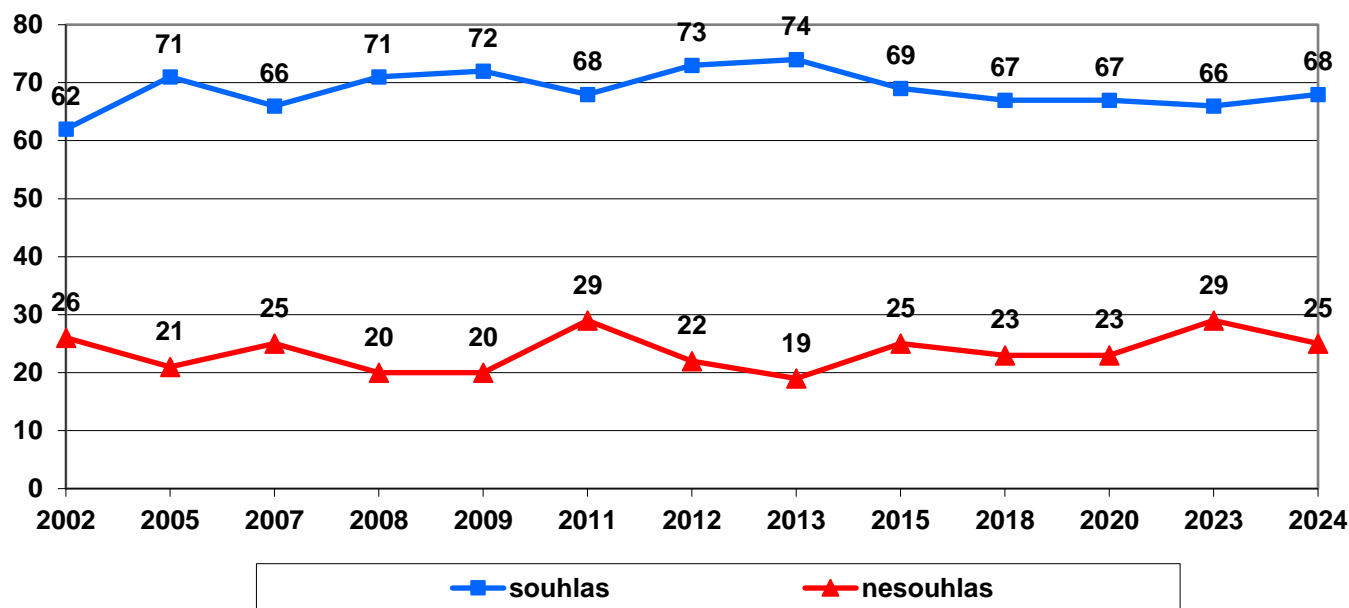
Graf 3h: Problémy nafukují novináři (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Graf 3i: Nemají žádný účinek, ničeho se nedosáhne a vše zůstane při starém (%)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“, kategorie „souhlas“ zahrnuje součet podílů „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“, kategorie „nesouhlas“ je součtem podílů „spíše nesouhlasí“ a „rozhodně nesouhlasí“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

V letním šetření CVVM dále zjišťovalo názory české veřejnosti na vliv voličů, občanů, vybraných institucí a dalších faktorů na rozhodování politiků.⁴

Tabulka 1: Mínění o vlivu institucí a skupin obyvatel na rozhodování politiků (%)

	1 = v nejvyšší míře	2	3	4	5	6	7 = vůbec ne	průměr
Úplatky a korupce	25	24	20	11	8	3	2	2,71
Zájmové skupiny a lobby	19	22	17	14	11	4	3	2,97
Osobní vztahy	12	19	22	15	13	5	6	3,43
Média	8	17	23	22	13	6	6	3,59
Voliči vlastní strany	8	11	25	23	14	6	5	3,66
Sociální sítě	7	14	23	23	13	7	7	3,76
Průzkumy veřejného mínění	3	10	20	23	18	10	9	4,17
Vědci a odborníci	1	7	20	25	20	10	8	4,27
Odbory	3	6	14	24	23	10	9	4,40
Občané	3	7	14	22	21	14	15	4,59
Stávky a demonstrace	2	7	14	22	22	14	15	4,60
Církve	2	4	10	13	21	20	19	5,03

Pozn.: Dopočet do 100 % v řádku tvoří odpovědi „nevím“. Položky seřazeny vzestupně podle průměru.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 10.6. – 27.8. 2024, 922 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Podle českých občanů mají z vybraných faktorů na rozhodování politiků největší vliv úplatky a korupce, u kterých krajní variantu na 7bodové škále, tedy že ovlivňují rozhodování politiků „v nejvyšší míře“, zvolila čtvrtina (25 %) dotázaných. Téměř pětina (19 %) české veřejnosti přisuzuje nejvyšší míru vlivu zájmovým skupinám a lobby. Ke spíše účinnějším (s průměrem méně než 4,0) faktorům pak respondenti řadili ještě i osobní vztahy, média, voliče příslušné strany politika a sociální sítě, kde se průměrné hodnocení pohybovalo v poměrně úzkém rozmezí od 3,43 do 3,76. Skupinu z hlediska průměru spíše méně účinných faktorů vlivu s průměry nad 4,0, ovšem ještě ne příliš výrazně, tvoří s navzájem nevelkými rozestupy průzkumy veřejného mínění, vědci a odborníci a odbory. Průměrné hodnocení nad 4,0 ovšem již blíže k hodnotě 5,0 pak dosáhli samotní občané a stávky a demonstrace. Na posledním místě s průměrem na úrovni 5,0 a s podílem těch, kdo jim nepřipisují žádný vliv, na úrovni téměř jedné pětiny (19 %) figurují církve.

⁴ Znění otázky: „Jak moc podle Vašeho názoru ovlivňují rozhodování politiků a) média, b) občané, c) voliči vlastní strany, d) úplatky a korupce, e) průzkumy veřejného mínění, f) stávky a demonstrace, g) zájmové skupiny a lobby, h) vědci a odborníci, j) odbory, k) církve, l) sociální sítě, m) osobní vztahy (rodina, přátelé, známí, atd.)? Škála: 1 = v nejvyšší míře; 7 = vůbec ne.“

Tabulka 2: Mínění o vlivu institucí a skupin obyvatel na rozhodování politiků – časové srovnání (průměrné hodnocení)

	6/03	6/05	3/07	3/08	3/09	3/10	3/11	3/12	3/13	3/15	3/16	3/17	4/18	3/20	07/24
Úplatky a korupce	2,67	2,56	2,50	2,39	2,35	2,32	2,29	2,14	2,23	2,43	2,46	2,36	2,56	2,76	2,71
Zájmové skupiny a lobby	3,29	3,24	3,02	2,84	2,97	2,99	2,77	2,97	2,72	2,92	2,97	2,86	2,90	3,13	2,97
Osobní vztahy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,50	3,39	3,46	3,64	3,43
Média	3,57	3,59	3,57	3,97	3,82	3,76	3,56	3,80	3,77	3,53	3,48	3,39	3,25	3,61	3,59
Voliči vlastní strany	3,51	3,87	3,82	3,90	3,96	3,96	3,84	4,12	4,09	3,92	4,07	3,86	3,71	3,73	3,66
Sociální sítě	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,53	4,37	4,13	4,15	4,26	3,76
Průzkumy veřejného mínění	4,26	4,33	4,35	4,34	4,31	4,22	4,18	4,46	4,45	4,39	4,40	4,18	4,43	4,29	4,17
Vědci a odborníci	-	-	-	4,33	4,25	4,54	4,24	4,57	4,46	4,48	4,56	4,29	4,37	4,24	4,27
Odbory	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,33	4,28	4,19	4,17	4,32	4,40
Občané	4,71	4,91	4,90	5,04	4,93	4,94	4,77	5,22	5,09	4,80	4,88	4,76	4,59	4,60	4,59
Stávky a demonstrace	4,02	4,30	4,54	4,17	4,15	3,91	3,77	4,30	4,58	4,35	4,46	4,29	4,11	4,39	4,60
Církev	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,80	4,77	4,61	4,87	5,03	5,03

Pozn.: Čím nižší číslo, tím větší vliv na rozhodování politiků je veřejností přisuzován dané položce. Do analýzy nebyly zahrnuty odpovědi „nevím“. Zvýrazněny jsou položky, kde došlo k posunu o 0,1 bodu a více.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

V tabulce 2 je zobrazeno časové srovnání průměrných hodnocení vlivu vybraných položek na rozhodování politiků. Vidíme, že oproti předchozímu šetření z března 2020 došlo u několika položek k výraznějšímu posunu (změna průměrného hodnocení o více než 0,1 bodu). U většiny těchto položek došlo k poklesu průměrné hodnoty, což znamená, že jim přisuzovaný vliv mírně posílil. Výrazně vyšší vliv než ve všech předchozích výzkumech přisoudili respondenti sociálním sítím (-0,5). Jako vlivnější pak hodnotí také osobní vztahy (-0,21), zájmové skupiny a lobby (-0,16) a průzkumy veřejného mínění (-0,12). Jedinou položkou, u které jsme oproti roku 2020 zaznamenali pokles přisuzovaného vlivu, jsou stávky a demonstrace (+0,21).

V dlouhodobém časovém srovnání vidíme, že dlouhodobě roste mínění o vlivu sociálních sítí a naopak klesá přesvědčení o vlivu stávek a demonstrací.

Detailnější analýza z pohledu sociodemografických charakteristik ukázala jen minimum statisticky významných rozdílů. S rostoucím věkem roste význam připisovaný církvím, naopak klesá přesvědčení o vlivu občanů a stávek a demonstrací. Lidé s nižším než maturitním vzděláním připisují větší význam vlivu úplatků. Respondenti, kteří se na škále politické orientace řadí k levici, pak připisují větší vliv církvím.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v24-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>10. 6. - 27. 8. 2024</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>922</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>78</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování CAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PD_6, PD_7, PD_8, PS_4</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>pd241014</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>14. října 2024</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý..]